

»A TERMÉSZET« előfizetési ára
a »HALÁSZAT« melléklapjával együtt
egy évre 6 korona.
A »Halászat« külön, egy évre 3 korona.

Állattani, vadászati és halászati folióirat.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztik:
DR. LENDL ADOLF
és
csikszentsimoni és ernyesi
LAKATOS KÁROLY.

Budapest, II., Donáti-utca 7.

Cengerparti levelek.

II.

Várak a tengerben.

A sötét középkorban, a mikor nem ismerték még a robbanószerkeket, egetverő, meredek hegytetőn várakat épített az ember, magas falalal, rácsos ablakkal, vasalt kapuval, fölvonó hiddal. Oda vette be magát azután, akár csak a sas az ő sziklafészkében, hogy annál könnyebben verhesse vissza az ellenség támadását, vagy amennyiben a körülmények akkor megengedték, békekességben élhessen. A halál ott settenkedett mindig az ember körül. Lépten-nyomon követte és leste a kedvező pillanatot, hogy lekaszálja. A gyöngye, a gyámolatlan rendesen áldozatul esett neki; az erős, a furfangos szembeszállt vele, kifogott rajta. Így volt ez akkor, de így van ez most is. Csak hogy más formában.

És ez az örökkévaló harcz a halállal, a mely olyan régi, mint maga a szerves világ, a mindennapi

kenyérért való gondnak a természetes következménye. Ember és állat egyaránt ellenséges indulattal törnek egymás ellen, mihelyt az eledelszerzés kéréshetetlen szüksége lép előtérbe. A gyomor kielégítése mindig bajjal és nehézséggel jár. A ki pedig ezekkel a nehézségekkel nem tud megbirkózni, okvetlenül elpusztul. Az erősebbé az élet, a gyöngébbé a halál.

Mindig a nyers erő a döntő. A ki erősebb, az a hatalmasabb. Ugyanez járja a tengerben is. Itt azonban sokkal több nehézségbe ütközik az eledelszerzés. A tenger lakói csaknem kivétel nélkül hús-evő állatok. A húsevő állat pedig természeténél fogva ragadozó, vérengző. És ahol a rablás, a gyilkolás járja, ott az állat élete mindig veszedelemben forog. Azért azután ki-ki azon van, hogy minél jobban védekezzen a támadójával szemben. Az az állat, a melyeknek nincsenek meg a védelemre, vagy a támadásra szükséges fegyverei, rejtekhelyet keres magának és oda búvik, oda menekül az üldözője elől. Ahol pedig rejtekhely nem kínálkozik neki, maga építilyent. Szinte ámulatba ejti az embert az állatnak amaz életrevaló leleményessége, ügyessége, a melylyel az ő rejtekét, az ő házat fölépíti. Néha valóságos vár egy-egy ilyen búvóhely, a mit bezzeg hiába ostromol az ellenség, mert oda ugyan nem jut be sohasem. Ha az állat bevette magát a várába, nagy ritkán búvik ki belőle. Sőt van olyan is, amely egész életét benne tölti. Addig őrzi a házat, valámig el nem pusztul benne.

A tenger homokos fenekén élő kagylók, bár

kemény héj fűdi a testüket, a tenger fővényébe ássák be magukat. Miért? Mert tudják, hogy vannak olyan állatok, amelyek erős fogukkal a kőkeményességű kagylóhéjat is könnyű szerrel szétzúzzák. A fővénybe ássott üreg biztos menedéket nyújt nekik, mert a kagylóhúsra éhező ellenség oda már be nem juthat. Az ember azonban kifog rajta. A tengerparti halászember tudja, hogy a kagyló a tengerfenék fővényében tanyáz. Ismeri azt a helyet is, a hol az állat elbújva lappang. Ott ugyanis úgy mozog a fővény, mintha forrna. Kavarog, örvénylik minduntalan és koronkint buborékot vet föl. Ilyenkor a halász alkalmas szerzámmal hatalmába ejti a kagylót.

Egynémelyik azonban, mintha tudná, hogy az ember ráleselkedik, jó mélyre fúrja be magát a homokba. A hüvelyes kagyló (*Solen siliqua*) például két vagy három méternyi mélységre is lehatol és ebben a mély üregben tengeti egész életét. Sohasem vaczolódik ki belőle. Az állat csaknem szakasztott olyan, mint a babnak a hüvelye, vagy a borotvának a nyele. A kagyló két végén egy-egy nyílás van. Az alsó végén dugja ki erős, vastag és rugékony lábát. Ezzel ássa a mély, függőleges üreget. Ez a kis jószág rendszeren az üreg fenekén él. Ha megéhezik, egyet rúg a lábával és nagy hirtelen föl pattan a nyíláshoz. Ott leskelődik az arra vetődő zsákmányra. Ha veszedelmet sejt, csakhamar alábukik és eltűnik a mélységben.

Ha hirtelen kikapjuk a nyílásból és rögtön eleresztjük, siet vissza a várába. Ha nem akad rá mindjárt a nyílásra, fölágaskodik és vastag, kampós lábát ide-oda mozgatva, akárcsak a föllapátolt vakondok, gyorsan új lyukat fúr. Mire kis idő múlva eltűnik a fővény alatt. Ilyenkor egész nap lent

gunnyaszt az üreg fenekén s a mikor a nagy ijedséget már kiheverte, ismét nekibátorodik. Felszökik a nyíláshoz és várja a jó szerencsét!

Hej, de az ember telhetetlensége ezt a nyomorult kis állatot sem kiméli meg! A hüvelyes kagyló a parthoz közel, a sekélyesben éldegél. Apály idején könnyen észrevehető a háza. Kicsi lyuk látszik a fővényen, a melyből néha-néha buborékok szállnak föl. A nápolyi halászember csipetnyi só hint a nyílásba, mire az állat hirtelen fölbukik s kidugja kagylóhéjának a végét. A halász ekkor gyorsan megragadja és kirántja a várából. Gyakran hosszú, kampós drótpálczával húzogatja ki az üregből. Többször látjuk ezt a kagylót a nápolyi halpiacozon s a tengerparti ember nagyra becsüli izletes húsa miatt.

Sokkal nehezebb munkát végez ennél az állatnál a tengeri datolya, vagy a kőfaragókagyló (*Lithodomus lithophagus*). Ez már nem a homokba, hanem a kemény sziklába fészkel be magát. A tudósok még most sincsenek tisztában vele, hogy mi módon faragja a sziklát ez a csöpp jószág. Sokszor megfigyelték, de azért még sem tudták kifürkészni, vajjon a lábával, vagy a héjával faragja-e a nyílását a sziklába. De mivelhogy az állat héja igen gyöngye és törékeny, a lábán pedig nem észleltek olyan szervet, a mivel lyukat tudna vájni a kőbe, igen valószínű, hogy az állat valami maró nedvet választ ki a testéből, a mitől a kő szétmállik s így azután könnyen megáshatja gödröcskéjét. A kagyló alakjára nézve hasonlít a datolyához. Olyan a színe is. Szép, fénylő barna. A húsának kitűnő a zamata és jobbnak, izletesebbnek tartják az osztrigánál. A piacon azért mégis ritkán akad reá az ember. Annál az egyszerű oknál fogva, mert nagy ügygyel-bajjal jár a meg-

Fajdkakas-vadászat Karinthiában.

Visszaemlékezés a közelmúltból.

Irta: Kaáli Nagy Dezső.

— „A TERMÉSZET” eredeti tárczája. —

Emlékeim regényes hazája: itt vagy megint, te szép Drávavölgy, hova oly szívesen száll vissza a képzelet, megnyugvást keresni a szívnek, mely a mulandóság érzésének bánatával van teli.

Talán hálátlanság tőlem a sors iránt, hogy oly elkeseredett hangon kezdem elmondani kedves emlékeimet s szomorú volna, ha csak a múlt édes emlékein élőkődve tudnám megtalálni lelkem vigaszát, de engedek az elragadtatásnak, mert oly jól esik a kellemes bánat, midőn oda gondolok, hol nem lehetek mindig, hova szívesen vágyik vissza lelkem, emberek közé, kiknek szívéből a rang és vagyon nem ölte ki a baráti szeretetet; kik nem mesebeli várkastélyuk sokat regélő múltjában keresik boldogságukat, hanem megtalálják azt a szív azon tulajdonságában, mely nélkül boldogságot elképzelni nem lehet; kiknek nemcsak ismerőseik vannak, hanem vannak barátaik, akik mindnyájan édesen emlékeznek vissza arra a páratlan vendégszeretetre, melylyel ott őket fogadni szokták.

Szép tavaszi délután volt; az ősi kastély erkélyének márványoszlopai vakítóan verték vissza a nap sugarait s a kápolna

feletti nagy szélkakas jó időre állott. Hárman ültünk az erkélyen beszélgetve a múlt évi zergevadászat élményeiről, midőn Aladár gróf közbe vágott, mondván: — Ha még ma este kakaslesre akarunk menni, itt az ideje az indulásnak.

Három óra lehetett délután, midőn Lajos báró, Aladár gróf és én kocsira ültünk. Két udvari vadász és a podgyász-hordó ember két napraivalóval megrakodva előre mentek.

Meglehetősen emelkedő, gyönyörű hegyi úton robogott velünk a kocsis egészen a Hufwald sarkáig, honnan tovább gyalog folytattuk utunkat célunk felé, mely a Goldegg-i vadász-házhoz vezetett.

Keményen tűzött le a nap a hegyoldalra, mintha elkésett volna munkájával, sietett lezuhanni a hegyről a fehér takarót, mely édesanyai gondossággal takarta a szunnyadó életet a hideg tél dermesztő fagyja elől. A kis hegyi patak színig telve, csörömpölve sietett a Dráva medrébe.

Nedves volt még a föld. Imitt-amott látszott még egy-egy hó alatt megsárgult fűszál, rajta bolyongott egy kis fekete bogár, amott pedig ki-kikandikált a tavaszi kökörcsin ibolyaszínű bimbója.

Fél órai gyaloglás után megérkeztünk az Ortenburg-i vár romjaihoz, a Porcia herczegek ez ősi fészkehez; hol egykor pánczélos lovagok csörtették dárdaikat, ott most a békés vadgálamb turbékolja szerelmi dalát, tanyát ütve a lovagterem falába a kikorhadt gerenda helyén.

Innen meredeken emelkedett utunk, bekanyarodtunk az ős fenyvesbe. A sűrű tüleveleken nem tudott még áthatni a nap heve, a mélyebb helyeken imitt-amott havat is kellett gázol-

szerzése. A sziklákat kalapáccsal kell összetörni. Csak akkor férhet hozzá az ember.

Szakasztott olyan házat épít a fúró-kagyló (Pholas dactylus) is. Ennek is csaknem olyan az alakja, mint az előbbeninek és ezt is tengeri datolyának nevezik a nápolyi tengerparton. A húsa szintén ízletes. A héja azonban sokkal erősebb és keményebb s bizonyos dolog, hogy ezzel fúrja meg a sziklát, akárcsak valami ráspolylyal. A mikor neki-fekszik a munkának, hengerded izmos lábával odátámaszkodik a kőhöz és függőleges irányban megkezdí a fúrást. Kemény héját odaszegezi a sziklához és tengelye körül forogva, egyre mélyebre hatol. Szóval fúr. Ezt addig folytatja, valameddig teljesen bele nem véste magát a sziklába.

Ez a gödör egyszersmind az állatnak a sírja is. Ha egyszer bevette magát a sziklába, onnan sohasem szabadul ki többé. Ott is végzi be nyomorúságos életét. Mintha életfogytiglan való rabságra ítélték volna. De azért ő ezzel nem igen törődik. Födolog, hogy biztosságban érezze magát. Nem is háborgatja őt senki. Még a viharzó tenger, a haragos hullámok sem ártnak neki. Korbácsolhatják a sziklát akár ítéletnapig, az ő vára megállja a legkeményebb ostromot is.

A tenger lakói sem vennék észre, hogyha nem terelné magára a figyelmüket. Ez a kagyló ugyanis arról nevezetes, hogy erős, villogó fényt áraszt a sötétben. Éjjel néha úgy tűnik föl a sziklás part, mintha apró mécsesek világítanának rajta. Ezek a mécsesek maguk a fúrókagylók. Szép, zöldessárga fényük hol eltűnik, hol ismét fölragyog, aszerint, a mint az állatok vagy mélyebben hatolnak le az üregbe, vagy fölemelkednek a nyílásig.

nunk. Egyre jobban és jobban hűvösödött, míglen 5 óra után megérkeztünk ahhoz a kedves kis tanyához.

Mint hatalmas templomon a fecskéfészek, úgy állott az a kis ház fenyőtörzsekből építve annak a nagy hegynek az oldalán. Belül csinosan deszkával borítva, az egyik végében négy ágy, balra a kis tűzhely, melyben már vigan lobogott a tűz, mit a vadászok szítottak, kik rövidebb úton jöve, hamarabb megérkeztek. Mi is elég hamar érkeztünk és most jól esett megpihenni azon a kis vízszintes helyen.

Hat óra lehetett, midőn Józseffel, a hozzám beosztott vadászszal megindultunk a dűrgőhely felé s alig félórai gyaloglás után megérkeztünk a helyhez, hova a kakas berepülni szokott. Egy korhadó fenyőfa-törzsrre ültünk.

Oh be jó itt a csöndesen folydogáló forrás mellett! Csörgező hangját elnyeli a moha, mely a sziklát vastagon borítja, puha talajt készítve a gyöngye levelű újszülött páfránynak.

Idé nem látszanak a nagyváros füstölgő kéményei, nem hallatszík el a létért való küzdelem zaja. A tavaszi szellő hoz valami hangot; mintha inkább csak sejtené az ember a nagy hegy alatt levő kis falu csilingelő harangját. Ez a hang magyarázza meg a haza fogalmát, ez a hang sírja vissza a bujdosót, kit egy völgy, egy szikla, egy fa, egy kis falu oly kimondhatatlanul tud kötni ahhoz a tájhoz, hol először látta a napnak életrekelő sugarát. Ez a stájer fiu itt mellettem, ki most belebámul a nagy mindenségbe, talán bánatában halna meg a rónán, pedig ott is van ám erdő, mező, madárdal, dőlibáb, de nem hallaná kis falujának bánatos harangját, mely most nyugovóra inti a vidék szorgalmas lakóit.

Csend lett, a velünk szemben lévő hegyorom hólepett

Többször látunk a tenger fenekén kúpalakú kőrakásokat. Első pillantásra úgy tűnnek föl, mint valami apró tűzhányó-hegyek kráterjei; a kőhalom körül szanaszét kagylóhéjak, csigák, csontok, rákmaradványok hevernek. Ezek után ítélve, mindjárt észreveszi az ember, hogy a kőrakások bizonyosan valami állatnak a búvóhelyei lehetnek. És csakugyan. Ha jobban megfigyeljük a halomra rakott köveket, azon veszszük magunkat észre, hogy a kövek között valami állat gubbaszt. Ha koronkint nem mozdulna meg, nem is venné észre az ember. Mert a színe szakasztott olyan, mint a sziklakőé. Szürkésbarna. Karjai, mint megannyi kígyó, össze vannak csavarodva, a kövekhez lapulva, vagy pedig a kövek közé dugva, csak kidülledt két nagy, sárga szeme tűnik föl mindjárt. Szinte megijed tőle az ember.

Ez az állat a nyolczlábú, vagy a közönséges polip (Octopus vulgaris). Úgy leselkedik az áldozatára, mint a tigris, meglapulva, mozdulatlanul a sziklakövek között. Ha meglátja a közeledő állatot, villámsebessen szökik ki búvóhelyéből s nagy mohón ráveti magát. Rácsavarja erős karjait s viszi magával a fészkebe.

Azonban semmi sem kötheti le annyira a természetbuvár figyelmét, mint az ő fészke. Ez valóságos vár, a mit azért épít, hogy észre ne vegyék, ha benne a zsákmányra leskelődik. A várat rendszeren homokos talajon, valami sziklakövhöz közel építi. A köveket karjaival és szívókáival ragadja meg és úgy czipelí a kiszemelt helyre. Az összehordott kövek nagysága különböző. Vannak olyanok is köztük, a melyek az utcza kőburkolatának koczkáinál is nagyobbak. Olyan ügyesen rakosgatja egymásra a köveket, hogy bármelyik építőmesternek is a dicsé-

teteje már rég elnyelte a napot s ez az ott maradt kis vörös sáv is lassan-lassan sötétedni kezdett. Most már itt volna ideje a berepülésnek, de semmi nesz, bár nyitott szájjal hallgatjuk a rengeteg fülzúgató csendjét. Vártunk-vártunk, de hiába, a kakas nem repült be s mire visszaérkeztünk tanyánkra, sötét este ült a tájra.

Vigan ropogott a száraz fenyő a kis tűzhelyen; fölötte sustorgott a teavíz, forrását leste az egyik vadász.

Vacsora után nyugovóra tértünk, nem kellett nekünk altató dal, a hegymászás fáradalmainak hatása alatt hamarosan szeminkre szállt az édes álom, mely ilyenkor oly kellemesen lepi meg a vadászt.

Éjfélután két óra volt, midőn József felrázott abból a tarka álomból, mely elviszi az embert; hogy hova, talán hosszú is volna azt most itt elmondani.

Egy csésze meleg tea, azután neki a koromsötétségnek.

József kis kézi lámpással elől, én utána, eleinte bátrabban, de mintegy félórai gyaloglás után, midőn a lámpást kioltottuk, óvatosan haladtunk előre. Még mindig oly sötét volt, hogy az előttem haladó vadász körvonalait alig láttam. Egyet-kettőt lépve, megállottunk hallgatózni, de semmi nesz. Ezalatt mindig jobban és jobban világosodott s mire teljesen megvirradt, a reményt feladva, egy kiálló sziklára ültünk.

Nagyot sóhajtott a föld; sóhajtása, a reggeli hús szellő, végig surranva az erdőn, költögeti szenderéből a szunnyadó életet, meg-megrázva a rengeteg hatalmas fáknak csúcsait, onnan egy-egy érett toboz potyog alá, mit az őszi szél még ott hagyott. Most vetkőzi a föld ködös hálóköntőset, küzd vele a kelő tavaszi napsugár, hogy a mezőhöz férközve, lecsókolhassa a csillámló

retére válnék. Valóságos várat épít és ebbe csaknem teljesen elrejtőzik. Csupán a feje látszik ki a kövek közül.

Ha egy-egy követ elveszünk a fészektől, haragosan surran ki kapuján, azután fogja a követ és ismét a helyére teszi. Ha pedig esetleg nem akadna rá, ujat keres és azt viszi a régi kőnek a helyére.

Valamennyi között legnagyobb mester a fészék-építőkagyló (Lima hians). Szinte hihetetlen, hogy ez az igénytelen, csöpp állat micsoda ritka művészettel építi meg a várat!

Ez a kis jószág fát, kavicsot, korallt, tengeri növényt, csigát, apró kagylótörmelékét hordozgat össze nagy szorgalommal. Mindezt a gyűjtött anyagot maga köré rakosgatja és a szakála szarufonalaival behálózza, összekötözteti.

Az állatnak különös szövőkészüléke van. Saját-szerű váladék ez, a mely az állat testéből szívárog ki hosszú fonalak alakjában. Ezek rögtön megszilárdulnak, aminthogy az állat őket kiereszti. Hasonló készüléke van a fekete-kagylónak is. A kieresztett fonalak hosszú szakált alkotnak. Ennek segítségével az állat odatapsztja testét a sziklához, vagy a sövénygátakhoz.

Ha már most az állat a várat fölépítette, bel-sejét finom szövettel kibéleli és akkor az egész vár úgy tűnik föl, mint valamely madárnak gondosan készített fészke.

Az állat rendszeren nagy mélységekben építi házát, a hol a hullámverés nem háborgatja pizmogó munkájában.

Ha azonban a part közelébe vetődik és ott adja rá magát az építésre, nagy sziklakövek alá

rejtőzik. Mintha csak tudná, hogy oda nem hat el a hullámok romboló munkája.

Maga az állat is igen érdekes és szép. A héjának hófehér a színe, mintha fehér márványból faragták volna. Az állatnak két oldalán egy-egy nyílása van. A nyílásokból hosszú, czafrangszerű, szép narancssárga nyúlványok lógnak ki. Ezeket a függelékeket igen gyorsan mozgatja az állat és ilyenkor úgy tűnek föl, mintha eleven, aranyos, apró kigyók volnának. Ha a kagylót kiveszszük a fészkeből, nagy-sebesen elkezdi úszni. Izgatottan, szinte idegesen mozog, koronkint nagyot lódít a testén és az ékes fonalakat, mint valami tüzes üstököt, maga után von-szolja. Végre ismét leereszkedik a tenger fenekére és csakhamar új várat épít, hogy minél hamarabb odameneküljön, mert örökké ott ólálkodik körülötte — mint minden élő körül — a halál. Gauss Viktor.

ÉG ÉS TENGER.

Hullámzik a tenger csöndesen, sötétén,
Füdü a nap lágyan zöld-tenger öleiben.
Egy-két vízi bűvár lecsap örömtelven
S halak játszadoznak vízének tükrebe'.
Az ég boltozatja átöleli gyöngén;
Szivárványszín ragyog égen s tenger gyöngyén.
Ég és víz, oly közel egyik a másikhoz,
Mindkettő szivárványt, mindkettő vihart hoz.
Gyenge kis hajócska szeli át a vizet.
Égbe is megy hajó, gyakran vérrel fizet.
Az ég is oly magas, mint tenger hullámi,
Mindenikből itt-ott nagy morajt hallani.
Ég és tenger, mind a kettő úgy hasonlít,
Vidám, tarka élet tűnik fel ott, mint itt.
Szár az partról hid visz zöldelő tengerbe.
Égbe is vezet hid: szivárvány a neve.

Schultz Aurél.

harmatot a völgy tarka virágairól. Olyan ilyenkor a táj, mint egy óriási templom, ahol épen készülődnek az istentisztelethez.

Mily fölséges innen nézni a természet ébredését, ennek a rengetegnek a közepéből. Köröskörül fenyőillat, a tüdő telve azzal az üdítő reggeli levegővel; s midőn a szem odatapad, a sziklából kinőtt fenyő lehajló ágára, elbolyong a gondolat messze-messze túl a bérceken s oly szívesen időz az elmúlt gyermekkor kedves emlékeinek elhervadt virágai között... Eszembe jut az első fűrj, mit boldogult jó atyámmal csalogattunk a Kraszna partján; messze volt az... régen volt az... a gondolat is belefárad, mire visszatér.

Vadászom felugrott helyéből s nyitott szájjal figyelve mutatott a hátunk mögötti szikla felé. Valami különös hangot hallok, melyről nem akarom elbinni, hogy kakasdürgés, hisz a nap is feljött már, elmúlt a dürgés ideje. Jobban figyelek, most már tisztán hallok: Kala... kala... kala... kalakalakalakalakokk. Dürgött a kakas.

Ott voltunk már a fa alatt, melyen a kakas dürgött s vártuk a legközelebbi köszörülést, hogy oly helyre ugorhassak, honnan a kakast megláthatom. Kalapált egyet-egyet nagyobb szünetek után, míg egyszerre, minden reményemet megsemmisítve, szárnyával nagy zajt csapva elrepült.

Nehéz volna leírni azt az elkeseredett arcot, mit Józseffel egymásnak vágunk; mintha egymáson kerestük volna az elriasztás okát, de nem találtuk meg, hisz már 7 óra volt reggel s lehet, hogy a kakas nélkülünk is tovább állott volna.

Kifújtuk a belénk szorult lélegzetet s megnyúlt orral indultunk hazafelé.

A tanyán még mindig nem volt eredmény. Lajos báró kakasa is tovább állott.

A természetben való gyönyörködéssel s egymás vigasztalásával telt el a nap. Valószínű volt az egyik vadász azon állítása, hogy a kakasok még nincsenek teljes dürgésben, mert alig 3—4 napja, hogy a hó letakarodott a hegyekről. Pedig már május negyedike volt.

Hajnal van ismét. A lámpást már kioltottuk. József elől, én utána; óvatosan haladunk előre. Most dürgést hallunk, az első köszörülés alatt hamar József elibe ugrom; ő 15 lépésnyire követ engem. Tíz-tizenöt ugrás után, midőn a kakas alig 30 lépésnyire lehetett, hallok a repülés zaját; a mintegy 50 lépésnyire levő másik fára szállott s hogy nem vett bennünket észre, azzal bizonyította, hogy ott csakhamar dürgögni kezdett. Tovább ugrottunk.

Nyugodt vadásznak ismerem magamat, de most már az izgatottságtól minden tagomban reszkettem. Alig tettem megint 10—15 ugrást, ismét visszazállott fejem felett arra a fára, hol előbb dürgött s itt is hamarosan folytatta énekét. Az első köszörülés alatt megfordultam s néhány ugrással ott voltam a fa előtt. Kalapálás alatt a földre sötöttem szememet, nehogy a kakas annak villogását észrevegye; csak a köszörülés alatt láttam alakját. Kétszer kellett feltekintennem, míg megláttam az egyik ágon ide-oda tipegni. A harmadik köszörülésre felkaptam a fegyvert — a negyedik már hattyúdál volt! Dördült a fegyver s a nemes vad nagyot puffanva hullott a mélységbe.

Nincs az a zerge, mely gyorsabban szaladt volna le azon a meredeken, mint ahogy azt József tette, midőn meglátta, hogy a kakas esik. Egy pillanat alatt ott volt, hogy felemelje s öröm-